

Petryk, O. A. *Audyty: metodolohiia i orhanizatsiia* [Audit: methodology and organization]. Kyiv: KNEU, 2003.

Petryk, O. A. "Stan ta perspektyvy rozvytku audytu v Ukraini: metodolohichni ta orhanizatsiini aspekty" [State and prospects of development of audit in Ukraine: Methodological and organizational aspects]. *Dys. ... d-ra ekon. nauk: 08.06.04*, 2014.

Problemy i perspektyvy rozvytku audytu v Ukraini [Problems and prospects of audit in Ukraine]. Ternopil: Kart-blansh, 2012.

Redko, O. Yu. *Audyty v Ukraini. Morfolohiia* [Audit in Ukraine. Morphology]. Kyiv: Informatsiino-analitychne ahentstvo, 2008.

Riadska, V. V. "Instytutsionalna paradyhma audytu v Ukraini: suchasnyi stan ta napriamky rozvytku" [Institutional paradigm audit in Ukraine: current state and development trends]. *Ekonomika i upravlinnia natsionalnym hospodarstvom*, no. 2 (2014): 138-142.

Slovar inostrannykh slov [Dictionary of foreign words]. Moscow: Russkii iazyk, 1979.

Slovar russkogo yazyka [Russian dictionary]. Moscow: Russkii iazyk, 1988.

Velykyi tлумachnyi slovnyk suchasnoi ukrainskoi movy [Great Dictionary of the modern Ukrainian language]. Kyiv; Irpin: Perun, 2005.

УДК 338.22

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ПРОВЕДЕННЯ ЕКОНОМІЧНИХ РЕФОРМ У КРАЇНІ ТА ЇЇ РЕГІОНАХ

© 2015 ГУСЕВ Ю. В., БЕЛІКОВА Н. В.

УДК 338.22

Гусев Ю. В., Белікова Н. В. Зарубіжний досвід проведення економічних реформ у країні та її регіонах

Метою статті є узагальнення зарубіжного досвіду планування та реалізації економічних реформ у країнах світу та їх окремих регіонах з точки зору стартових умов реформування та застосованих стратегій, а також можливостей його адаптації для України. Розглянуто досвід проведення економічних реформ у Польщі, Чехії та Угорщині. Визначено базові стратегії реформування моделей економік цих країн, виокремлено ключові етапи реформ та оцінено їх соціально-економічні результати. Обґрунтовано, що аналіз досвіду проведення економічних реформ у різних країнах світу дозволяє отримати певні наукові закономірності: виявити країни, що здійснили реформи успішно, і визначити фактори такого успіху; провести порівняння стратегій економічних реформ та їх базових параметрів: швидкості, спрямованості, ресурсоемності та ін.; узагальнити основні проблеми, з якими стикаються країни та їх регіони під час реформування економіки; визначити особливості здійснення економічних реформ на рівні окремих регіонів країни. Перспективи подальших досліджень полягають у формуванні рекомендацій щодо вдосконалення механізму економічних реформ в Україні та її регіонах.

Ключові слова: соціально-економічні реформи, модель економіки, регіональний розвиток, стратегія реформ.

Рис.: 4. **Табл.:** 4. **Бібл.:** 11.

Гусев Юрій Веніамінович – кандидат економічних наук, заступник Міністра оборони України (пр-кт Повітрофлотський, 6, Київ, 03168, Україна)

Белікова Надія Володимирівна – кандидат економічних наук, вчений секретар Науково-дослідного центру індустріальних проблем розвитку НАН України (пл. Свободи, 5, Держпром, 7 під'їзд, 8 поверх, Харків, 61022, Україна)

E-mail: nadia_belikova@mail.ru

УДК 338.22

Гусев Ю. В., Белікова Н. В. Зарубежный опыт проведения экономических реформ в стране и ее регионах

Целью статьи является обобщение зарубежного опыта планирования и реализации экономических реформ в странах мира и их регионах с точки зрения стартовых условий реформирования и примененных стратегий, а также возможностей адаптации данного опыта для условий Украины. Рассмотрен опыт проведения экономических реформ в Польше, Чехии и Венгрии. Определены базовые стратегии реформирования моделей экономик этих стран, выделены ключевые этапы реформ и представлена оценка социально-экономических результатов реформ. Обосновано, что анализ опыта проведения экономических реформ в различных странах мира позволяет получить определенные научные закономерности: выявить страны, осуществившие реформы успешно, и определить факторы такого успеха; провести сравнение стратегий экономических реформ и их базовых параметров: скорости, направленности, ресурсоемкости и др.; обобщить основные проблемы, с которыми сталкиваются страны и их регионы во время реформирования экономики; определить особенности осуществления экономических реформ на уровне отдельных регионов страны. Перспективы дальнейших исследований заключаются в формировании рекомендаций по совершенствованию механизма экономических реформ в стране и ее регионах.

Ключевые слова: социально-экономические реформы, модель экономики, региональное развитие, стратегия реформ.

Рис.: 4. **Табл.:** 4. **Библ.:** 11.

Гусев Юрій Веніамінович – кандидат экономических наук, заместитель Министра обороны Украины (пр. Воздухофлотский, 6, Киев, 03168, Украина)

Белікова Надія Владимировна – кандидат экономических наук, ученый секретарь Научно-исследовательского центра индустриальных проблем развития НАН Украины (пл. Свободы, 5, Госпром, 7 подъезд, 8 этаж, Харьков, 61022, Украина)

E-mail: nadia_belikova@mail.ru

UDC 338.22

Hushev Yu. V., Bielikova Nadiya V. The Experience of Economic Reforms in the Country and its Regions

The article is aimed at a synthesis of the foreign experience in planning and implementing economic reforms in the countries and their regions in terms of initial conditions for reforming, the used strategies, as well as possibilities of adapting this experience to the Ukrainian conditions. The experience of economic reforms in Poland, the Czech Republic and Hungary was considered. The basic strategies for reforming the models of these countries' economies have been determined, the key stages of reforms have been allocated, an assessment of the socio-economic results of the reforms has been provided. It has been substantiated that analysis of the experience of economic reforms in various countries allows to conclude about certain scientific patterns: identify the countries that have implemented reforms successfully, and identify factors of such a success; carry out a comparison of the economic reform strategies together with their basic parameters: speed, direction, resource-intensiveness, etc.; generalize the main challenges faced by countries and their regions during the economic reforms; determine the specifics of implementing economic reforms at the level of individual regions. Prospects of the further research consist in forming recommendations on improvement of mechanism for economic reforms in the country and its regions.

Key words: socio-economic reforms, model of economy, regional development, strategy of reform.

Pic.: 4. **Tabl.:** 4. **Bibl.:** 11.

Hushev Yurii V. – Candidate of Sciences (Economics), Deputy Minister of Defence of Ukraine (ave. Povitroflotskyi, 6, Kyiv, 03168, Ukraine)

Bielikova Nadiya V. – Candidate of Sciences (Economics), Academic secretary of the Research Centre of Industrial Problems of Development of NAS of Ukraine (pl. Svobody, 5, Derzhprom, 7 pidyizd, 8 poverkh, Kharkiv, 61022, Ukraine)

E-mail: nadia_belikova@mail.ru

Активізація соціально-економічних реформ в Україні та її регіонах у 2014–2015 рр. визначила необхідність поглибленого аналізу зарубіжного досвіду у сфері реформування економіки з метою створення науково обґрунтованих рекомендацій щодо розробки ефективної стратегії й тактики впровадження реформаторських заходів. Актуальність дослідження визначається низькою ефективністю прийнятого в Україні механізму планування та реалізації реформ, про що свідчать як низькі темпи просування окремих реформ, так і динаміка погіршення основних показників соціально-економічного розвитку країни та її регіонів. Так, за даними Національної ради реформ, у 2015 р. реформа енергетичної системи виконана на 31%; державного управління – на 33%; оновлення влади та антикорупційна – на 45%. При цьому значення таких міжнародних індексів, як Глобальна конкурентоспроможність, Ведення бізнесу, Сприйняття Корупції у 2014 – 2015 рр. погіршилися для України (у цілому або по окремих субіндексах).

Дослідження різних аспектів соціально-економічних реформ представлені в науковій літературі достатньо широко. Так, у роботах О. Белокрилової, Р. Герасимової [4], В. Полтеровича, О. Петриченко [6] розкриті особливості застосування різних стратегій реформ: шоккової та градуалізму, а також закономірності інституціональної динаміки під час стратегічних перетворень.

У роботах Т. Майорової [8], О. Сунцової [7] наведено аналіз впливу окремих реформ на соціально-економічний розвиток країни та її регіонів.

У працях Г. Кірейцева [9], М. Кизима, П. Бернацького, І. Губаревої [10] досліджено вплив факторів зовнішнього та внутрішнього середовища на ефективність процесів реформування економіки країни та її регіонів.

Проте проблеми узагальнення зарубіжного досвіду у сфері економічних реформ на рівні окремих регіонів країни та можливостей його адаптації для умов України залишаються недостатньо дослідженими.

Метою статті є узагальнення зарубіжного досвіду планування та реалізації економічних реформ у країнах світу та їх окремих регіонах з точки зору стартових умов реформування та застосованих стратегій, а також можливостей його адаптації для України.

Досвід трансформації моделі економіки як на національному, так і на регіональному рівнях притаманний багатьом країнам світу (*рис. 1*).

У країнах Центральної та Східної Європи, а також колишнього СРСР отримано унікальний досвід трансформації усіх сфер суспільного життя за рахунок зміни моделі економіки. Тому доцільно провести аналіз основних моделей реформування економіки у пост-соціалістичних країнах та зіставити їх характерні особливості з Україною; виявити схожі риси та відмінності.

Стартові умови реформ відрізнялися в різних країнах, як свідчать дані *табл. 1*.

Як свідчать наведені дані, усі країни, які базувалися на соціалістичному способі ведення господарства, на початку трансформаційного періоду різнилися між собою за сукупністю базових умов соціально-економічного розвитку. До таких умов можна віднести:

- ✦ ступінь розвиненості (наявності) ринкових інститутів в економіці;
- ✦ рівень економічного розвитку, зокрема за ВВП на одну особу;
- ✦ система цінностей населення (відношення до приватної власності, праці, традиції господарювання тощо);
- ✦ духовні цінності, культурологічна орієнтація;
- ✦ збалансованість структури національної економіки;
- ✦ наявність невирішених загальнодержавних проблем (міжрегіональних та етнічних конфліктів, тощо).

Рис. 1. Групування країн світу, що здійснили економічні реформи

Джерело: складено за матеріалами Конференції ООН з торгівлі та розвитку [1].

Показники соціально-економічного розвитку країн на початку економічних реформ у 1990 рр. [4, 5]

Країна	Валовий внутрішній продукт (ВВП), млн дол.	ВВП на душу населення, дол.	Структура виробництва, частка ВВП, %			Прямі іноземні інвестиції (1992 р.), млн дол.
			Промисловість	Сільське господарство	Послуги	
Азербайджан	8858,0	903	32	25	43	–
Білорусь	17369,6	1836	21	41	38	7
Болгарія	–	2350	11	52	37	42
Вірменія	2256,8	609	25	38	38	2
Грузія	7737,9	1563	29	29	42	–
Естонія	5009,8	3627	22	35	43	82
Казахстан	26932,7	1794	29	28	43	100
Киргизстан	2673,9	253	37	29	34	–
Латвія	7447,0	3325	23	38	39	32
Литва	10506,7	2681	20	45	35	10
Молдавія	3592,9	904	34	25	40	17
Польща	58975,9	1692	13	44	42	678
Росія	516814,3	3833	14	39	47	1161
Румунія	39299,1	1659	14	53	33	77
Словаччина	15484,9	3153	6	53	42	179
Таджикистан	2629,4	541	26	35	39	9
Туркменістан	3232,1	837	–	–	–	79
Угорщина	33056,1	3515	14	31	42	1477
Україна	81456,4	1750	22	42	36	200
Узбекистан	13360,6	717	37	27	36	9
Чехія	34880,0	3413	10	43	47	653

Країни світу відрізняються також стратегіями реформування своїх економік. Так, у **Польщі** реформи почалися в 1989 р. з приходом до влади нового уряду. Тоді було запропоновано план реформ Л. Бальцеровича, оформлений у вигляді програми, що передбачав два етапи (рис. 2).

Отже, перший етап реформ у Польщі розпочався восени 1989 р. і передбачав такі заходи: встановлення контролю над бюджетом, коригування диспропорцій у цінах, створення системи виплат з безробіття та юридичних основ формування процедури банкрутства.

Другий етап передбачав різке скорочення дефіциту бюджету, реформу податкової системи, обмеження монетарного курсу, лібералізацію цін на більшість това-

рів, девальвацію національної валюти, різке скорочення індексації заробітної плати. На цьому етапі також відбулося суттєве зниження обмежень на приплив іноземних інвестицій в усі галузі економіки.

Метою впроваджуваних заходів було досягнення грошової та цінової стабільності. Засобом для досягнення мети було визначено швидке та практично повне обмеження доступу уряду та підприємств до кредитів й скорочення обсягів грошового обігу, у тому числі й бюджетного дефіциту. У цих рамках урядом було здійснено уніфікацію курсу обміну валют і конвертованість валюти. Крім того, була досягнута відповідність між світовими та внутрішніми цінами.

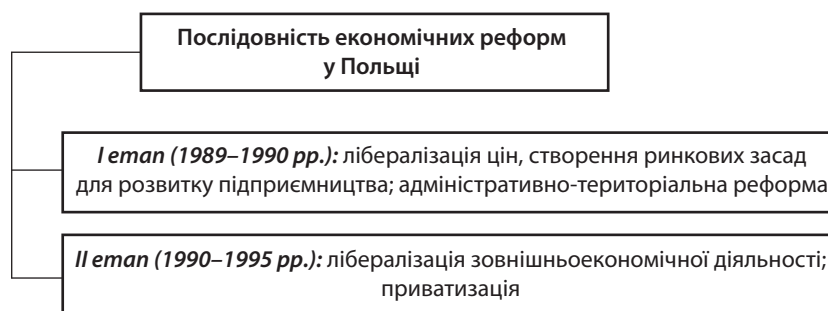

Рис. 2. Етапи економічних реформ у Польщі

В основі реформування економіки Польщі було покладено приватизацію, яка мала такі цілі [4]:

- ✦ надати усім громадянам можливість отримати доступ до участі у процесі зміни форми власності;
- ✦ змінити форму власності великих і середніх підприємств якомога швидше;
- ✦ здійснити швидко реструктуризацію компаній за допомогою інвестиційних фондів, залучити нові, висококваліфіковані кадри для роботи на цих підприємствах;
- ✦ розвинути ринок капіталу, впровадити випуск нових цінних паперів, страхових полісів, сертифікатів, акцій національних інвестиційних фондів та підприємств, що підлягають приватизації.

Особливе значення для країни мало утворення великої кількості малих підприємств з приватної формою власності, які створювали нові робочі місця й стимулювали економічне зростання. Крім того, такі нові малі підприємства поступово згладжували негативні настрої населення щодо приватної власності та переходу до ринкової економіки. Як зазначають аналітики, особливого успіху приватизація досягла в таких секторах економіки: роздрібна торгівля, громадське харчування та сфера послуг. За період 1990–1992 рр. було приватизовано 97% підприємств роздрібної торгівлі, невеликих ательє та ресторанів. У результаті більше 90% усіх зайнятих у внутрішній торгівлі в 1992 р. працювали у приватному секторі, а у 1995 р. їх частка зросла до 94% [4].

Слід відзначити й адміністративно-територіальну реформу Польщі, яка розпочалася у 1990 р. Концепція реформи була підпорядкована цілям інтеграції до ЄС, її метою стало створення ефективної системи самоуправління територій та посередницького рівня між державою та місцевим самоврядуванням.

На першому етапі адміністративно-територіальної реформи була змінена структура адміністративно-територіального устрою країни та розширені повноваження й компетенції органів місцевого самоврядування. При цьому слід зазначити, що деякі дослідники відзначають повну відсутність місцевого самоврядування та жорстку централізованість влади до реформи [11].

У 1990 р. була впроваджена трирівнева система адміністративно-територіального поділу: гміни (громади); райони; воеводства (області). Райони отримали функції налагодження співробітництва між гмінами та воеводствами, а самі підпорядковувалися воеводствам. Гміни отримали право обирати муніципальний уряд, проводити місцеві референдуми, формувати та використовувати бюджети, забезпечувати соціально-культурні потреби громади, а також займатися приватизацією підприємств.

У результаті проведення адміністративно-територіальної реформи в Польщі були такі досягнення:

- ✦ сформовано трирівневу систему управління, характерну для ЄС;
- ✦ оптимізовано систему розподілу повноважень між центральними та місцевими органами влади;

- ✦ створено умови для саморозвитку базових одиниць адміністративно-територіального устрою країни.

Таким чином, можна вважати, що в Польщі, поряд з економічними реформами, була проведена децентралізація та створено засади для розвитку регіонів на принципах фінансової самодостатності, згідно з моделлю управління регіональним розвитком в ЄС.

Порівняння основних показників соціально-економічного розвитку Польщі на початку реформ та у 2013 р. наведено в *табл. 2*.

На даний час Польща належить до провідних світових виробників, входить до десятки країн з виробництва рафінованої міді, сірки, кам'яного та бурого вугілля, телевізорів, у другу десятку за виробництвом сірчаної кислоти, чавуна та електроенергії.

Таблиця 2

Показники соціально-економічного розвитку Польщі до та після реформ

Показник	Рік		
	1990	2000	2013
Рівень безробіття, %	6,3	18,9	9,0
ВВП на 1 особу, дол.	1692	4466	13760
Експорт, млрд дол.	16,9	46,5	242,5
Імпорт, млрд дол.	12,7	57,5	232,5
Споживчі витрати, млрд дол.	44,4	139,7	415,6
Прямі іноземні інвестиції, млрд дол.	0,08	9,45	6,04

Джерело: за даними Конференції ООН з торгівлі та розвитку [5].

Крім того, країна є потужним виробником сільськогосподарської продукції: поставляє близько чверті світового виробництва жита; входить до десятки країн за поголів'ям свиней, виробництвом вівса, картоплі, цукрових буряків, у другу десятку – за виробництвом ячменю, пшениці, цукру, м'яса, коров'ячого молока, курячих яєць. Польщу можна віднести до країн, які мало постраждали від світової фінансово-економічної кризи 2008–2009 рр.

Отже, реформи у Польщі, що здійснювалися за радикальною моделлю, можна вважати ефективними.

Трансформаційний період у Чехії був достатньо тривалим, а реформування здійснювалося частково за радикальною моделлю (*рис. 3*).

Період реформ розпочався з приходом до влади у 1990 р. В. Гавела, який здійснив основні ринкові перетворення. Реформи передбачали три основні напрями: лібералізація торгівлі, забезпечення стабільності національної валюти за рахунок жорсткої кредитно-грошової та фінансової політики, приватизація та податкова реформа.

Лібералізація торгівлі супроводжувалася поступовим усуненням товарного дефіциту, притаманного більшості постсоціалістичних країн. Насичення споживчого ринку в першу чергу відбувалося за рахунок товарів іноземного виробництва. Подальший розвиток власної промисловості сприяв нормалізації ситуації.

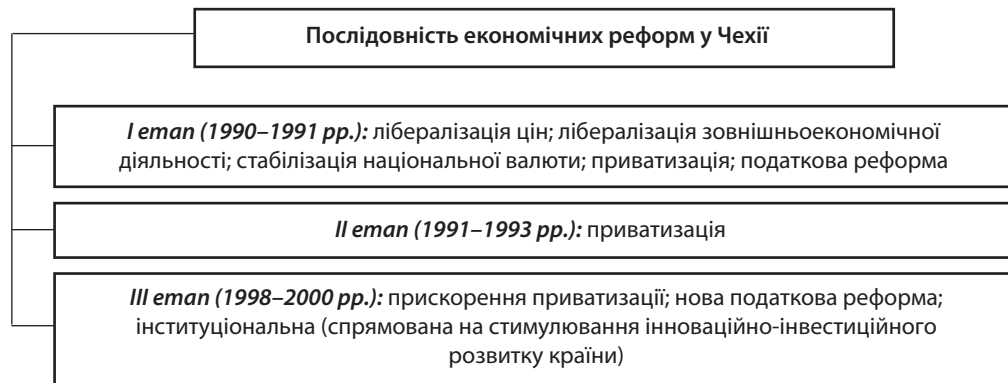

Рис. 3. Етапи економічних реформ у Чехії

Від початку реформ в країні проводилась жорстка кредитно-фінансова політика, яка передбачала скорочення бюджетних витрат, соціальних виплат, високі відсоткові ставки за кредитами. У результаті в 1990 р. національна валюта була тричі девальвована, що, однак, не дозволило значно посилити її позиції. Порівняно стабільний валютний курс був досягнутий у 1997 р., коли Національний банк Чехії відмовився від фіксованого курсу на користь вільного. Такі заходи супроводжувалися високими відсотковими ставками для залучення інвесторів.

Особливістю періоду реформ у Чехії було поступове збільшення витрат на стимулювання інноваційного розвитку підприємств, у першу чергу власних науково-дослідних розробок. Наприклад, для компаній, що здійснювали НДДКР, було значно зменшено податок на прибуток. У результаті цього в країні почали розвиватися виробництва високотехнологічної продукції, орієнтованої на внутрішній та зовнішній ринки: машинобудування, у т. ч. виробництво автомобілів, електронного та промислового устаткування.

Приватизація у Чехії відбувалася у два етапи. На першому етапі було здійснено малу приватизацію шляхом виставляння малих підприємств на продаж на відкритих аукціонах.

На другому етапі відбулася приватизація державних підприємств у сферах промисловості, сільського господарства й торгівлі, яка передбачала [4]:

- ✦ трансформацію форми власності підприємств з державної до акціонерної шляхом випуску акцій та інших цінних паперів;
- ✦ прямі продажі підприємств у приватну власність;
- ✦ здійснення тендерів чи відкритих аукціонів;
- ✦ передача частини підприємств інфраструктурного комплексу в комунальну (муніципальну) власність.

На відмінність від інших країн Східної Європи приватизація в Чехії відбувалася на основі ваучерів (ваучерна, або купонна, приватизація). Такий спосіб приватизації, поряд зі створенням інституту приватних власників, формує колективну практику управління підприємствами. Загалом можна вважати, що реформи Чехії були спрямовані на інноваційно-інвестиційний розвиток країни (табл. 3).

Таблиця 3

Показники соціально-економічного розвитку Чехії до та після реформ

Показник	Рік		
	1990	2000	2013
ВВП на 1 особу, дол.	3413	5737	19510
Експорт, млрд дол.	16,0	36,1	161,2
Імпорт, млрд дол.	15,2	37,3	149,2
Споживчі витрати, млрд дол.	25,9	42,5	144,5
Прямі іноземні інвестиції, млрд. дол.	–	5,64	4,99

Джерело: за даними Конференції ООН з торгівлі та розвитку [5].

Реформи в Угорщині відбувалися за градауалістською моделлю й почалися раніше, ніж в інших країнах Східної Європи (рис. 4), ще у 1968 р. з прийняття державної програми «новий економічний механізм», яка передбачала створення засад для ринкових відносин, надання максимальної автономії підприємствам, особливо невеликим. У результаті впровадження цієї програми у 1968–1973 рр. відбулося прискорення темпів економічного зростання, поступове включення країни до глобалізаційних процесів шляхом членства в МВФ і Світовому банку реконструкції та розвитку.

Після цього процес трансформації прискорився. У 1986 р. було впроваджено основи для економічного розвитку підприємств, у тому числі їх створення та банкрутства, а також для формування системи комерційних банків.

Відмінною рисою приватизації в Угорщині було масштабне залучення іноземного капіталу для стимулювання економічного розвитку (табл. 4).

Основними цілями реформ в Угорщині протягом усього трансформаційного періоду були такі:

- ✦ дерегуляція економіки з боку держави, лібералізація цін та зовнішньоекономічної діяльності;
- ✦ приватизація, створення підприємницької ініціативи;
- ✦ впровадження ринкової інфраструктури та інтеграції її до світової економічної системи;
- ✦ обмеження державних, ліквідація державної підтримки для збиткових підприємств;
- ✦ залучення іноземного капіталу;
- ✦ інтеграція в ЄС.

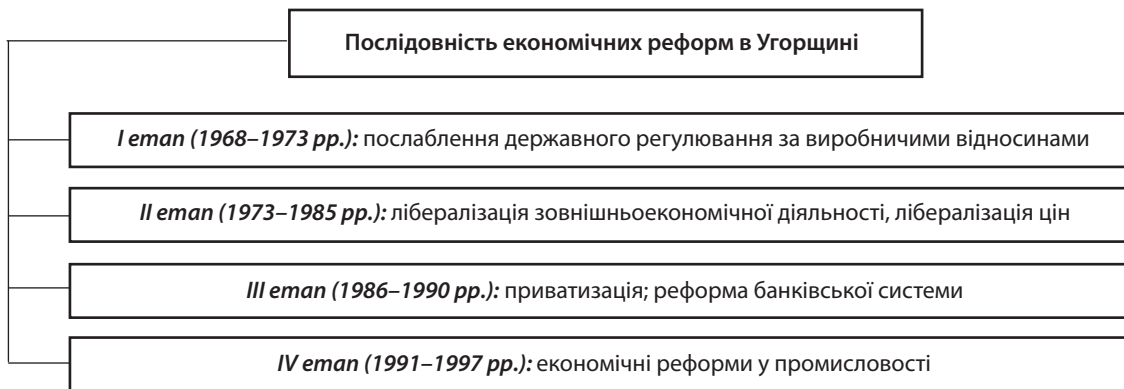

Рис. 4. Етапи економічних реформ в Угорщині

Таблиця 4

Показники соціально-економічного розвитку Угорщини до та після реформ

Показник	Рік		
	1990	2000	2013
ВВП на 1 особу, дол.	3515	4537	13058
Експорт, млрд дол.	10,4	34,6	125,0
Імпорт, млрд дол.	9,0	36,2	114,6
Споживчі витрати, млрд дол.	25,9	35,4	96,7
Прямі іноземні інвестиції, млрд дол.	0,55	2,76	3,09

Джерело: за даними Конференції ООН з торгівлі та розвитку [5].

У результаті проведення поступових реформ в Угорщині були досягнуті сталі темпи соціально-економічного розвитку.

ВИСНОВКИ

Досвід кожної країни світу у сфері проведення економічних реформ є унікальним, проте його аналіз дозволяє обґрунтувати певні наукові закономірності: виявити країни, що здійснили реформи успішно, та визначити фактори такого успіху; проводити порівняння стратегій економічних реформ та їх базових параметрів: швидкості, спрямованості, ресурсоемності та ін.; узагальнити основні проблеми, з якими стикаються країни та їх регіони під час реформування економіки; визначити особливості здійснення економічних реформ на рівні окремих регіонів країни.

Перспективи подальших досліджень полягають у формуванні рекомендацій щодо вдосконалення механізму економічних реформ в країні та її регіонах. ■

ЛІТЕРАТУРА

- 1. Shafaeddin, S. M.** Trade liberalization and economic reform. In *Developing countries: structural change or De-industrialization?* / S. M. Shafaeddin // UNCTAD/OSG/DP. – 2005. – № 3 [Electronic resource]. – Mode of access : http://unctad.org/en/docs/osgdp20053_en.pdf
- 2. Aslund A.** The Dilemmas of Ukrainian Economic Reform / A. Aslund and G. de Menil // *Economic reform in Ukraine: the unfinished agenda.* – Armonk, N. Y.: M. E. Sharpe, 2000.

- 3. Dabrowski, M.** The Phases of Budgetary Reform / M. Dabrowski, M. Luczynski and M. Markiewicz // *Eastern European Economics.* – 2000. – No. 38 (1). – Pp. 6–33.

- 4. Герасимова Р. Г.** Сравнительный анализ экономического развития и рыночных реформ в странах с переходной экономикой в 1990–2009 годы / Р. Г. Герасимова. – М.: ИНФРА-М, 2010. – 182 с.

- 5.** Foreign direct investment: Inward and outward flows and stock, annual, 1980–2014 [Electronic resource]. – Mode of access : <http://unctadstat.unctad.org/>

- 6. Петриченко О. А.** Економічні реформи, реструктуризації, трансформації: інституціональна компліментарність / О. А. Петриченко // *АгроІНКОН.* – 2013. – № 4–6. – С. 73–81.

- 7. Сунцова О. О.** Визначення темпу економічного зростання країни за умови проведення податкової реформи / О. О. Сунцова // *Актуальні проблеми економіки.* – 2013. – № 3 (141). – С. 193–198.

- 8. Майорова Т.** Державна інвестиційна реформа як головний важіль у соціально-економічній стабілізації України / Т. Майорова // *Ринок цінних паперів України.* – 2011. – № 11–12. – С. 3–8.

- 9. Кірейцев Г. Г.** Вплив зовнішніх чинників на результативність економічних реформ / Г. Г. Кірейцев // *Економічні науки. Серія: Облік і фінанси.* – 2010. – Вип. 7(2). – С. 50–58 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http://nbuv.gov.ua/j-pdf/ecnof_2010_7\(2\)_7.pdf](http://nbuv.gov.ua/j-pdf/ecnof_2010_7(2)_7.pdf)

- 10. Кизим М. О.** Забезпечення економічної безпеки України за рахунок зниження рівня корупції: монографія / М. О. Кизим, П. Й. Бернацький, І. О. Губарева. – Х.: ВД «ІНЖЕК», 2014. – 184 с.

- 11. Бочаров С.** Адміністративна реформа в Польщі як крок до інтеграції в Європейський Союз / С. Бочаров [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://dSPACE.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/20836/23-Bocharov.pdf?sequence=1>

REFERENCES

Aslund, A., and de Menil, G. "The Dilemmas of Ukrainian Economic Reform". In *Economic reform in Ukraine: the unfinished agenda.* Armonk; New York: M. E. Sharpe, 2000.

Bocharov, S. "Administrativna reforma v Polshchi iak krok do intehtratsii v Yevropeyskiy Soiuz" [Administrative reform in Poland as a step towards integration into the European Union]. <http://dSPACE.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/20836/23-Bocharov.pdf?sequence=1>

Dabrowski, M., Luczynski, M., and Markiewicz, M. "The Phases of Budgetary Reform". *Eastern European Economics*, no. 38 (1) (2000): 6–33.

"Foreign direct investment: Inward and outward flows and stock, annual, 1980–2014". <http://unctadstat.unctad.org/>

Gerasimova, R. G. *Sravnitelnyy analiz ekonomicheskogo razvitiia i rynochnykh reform v stranakh s perekhodnoy ekonomikoy v 1990-2009 gody* [A comparative analysis of economic development and market reforms in the countries with economies in transition in 1990-2009 years]. Moscow: INFRA-M, 2010.

Kireitsev, H. H. "Vplyv zovnishnikh chynnykiv na rezul'tatyvnist ekonomichnykh reform" [The influence of external factors on the impact of economic reforms]. [http://nbuv.gov.ua/j-pdf/ecnof_2010_7\(2\)_7.pdf](http://nbuv.gov.ua/j-pdf/ecnof_2010_7(2)_7.pdf)

Kuzym, M. O., Bernatskiy, P. I., and Hubarieva, I. O. *Zabezpechennia ekonomichnoi bezpeky Ukrainy za rakhunok znyzhennia rivnia koruptsii* [Ensuring economic security Ukraine by reducing the level of corruption]. Kharkiv: INZhEK, 2014.

Maierova, T. "Derzhavna investytsiina reforma iak holovnyi vazhil u sotsialno-ekonomichnii stabilizatsii Ukrainy" [State invest-

ment reform as the main lever of social and economic stabilization of Ukraine]. *Rynok tsinnykh paperiv Ukrainy*, no. 11-12 (2011): 3-8.

Petrychenko, O. A. "Ekonomichni reformy, restrukturyzatsii, transformatsii: instyutsionalna komplimentarnist" [Economic reform, restructuring, transformation: institutional complementarity]. *AhroInKOM*, no. 4-6 (2013): 73-81.

Suntsova, O. O. "Vyznachennia tempu ekonomichnoho zrostannia krainy za umovy provedennia podatkovoi reformy" [Determining the rate of economic growth, provided tax reform]. *Aktualni problemy ekonomiky*, no. 3 (141) (2013): 193-198.

Shafaeddin, S. M. "Trade liberalization and economic reform. In developing countries: structural change or De-industrialization?". http://unctad.org/en/docs/osgdp20053_en.pdf

УДК 658.012

РОЛЬ ІНТЕГРОВАНІХ СТРУКТУР БІЗНЕСУ В ЕКОНОМІКАХ ПРОВІДНИХ КРАЇН СВІТУ ТА УКРАЇНИ

© 2015 КОСАТА І. А.

УДК 658.012

Косата І. А. Роль інтегрованих структур бізнесу в економіках провідних країн світу та України

Інтегровані структури бізнесу є засобом здійснення спільної діяльності, взаємовигідного співробітництва, вдосконалення розподілу праці та операцій шляхом утворення пристосованих до конкретних умов виробничих і організаційних структур. Для забезпечення довгострокових перспектив ефективного функціонування економіки України шляхом використання різноманітних форм інтеграції бізнес-структур потрібно з'ясувати закономірності еволюції розвитку цих форм, проаналізувати та теоретично узагальнити фундаментальні чинники впливу на активність та ефективність процесу інтеграції підприємств промисловості України порівняно зі світовим досвідом. У статті розглянуто вплив інтегрованих структур бізнесу на економіку провідних країн світу та України і визначено їх роль у формуванні конкурентоспроможної економіки.

Ключові слова: інтегровані структури бізнесу, фінансово-промислова група, стратегічний альянс.

Бібл.: 8.

Косата Інна Анатоліївна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри статистики, обліку та аудиту, Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна (пл. Свободи, 4, Харків, 61022, Україна)

E-mail: kosataya@ukr.net

УДК 658.012

Косатая И. А. Роль интегрированных структур бизнеса в экономиках ведущих стран мира и Украины

Интегрированные структуры бизнеса являются средством осуществления совместной деятельности, взаимовыгодного сотрудничества, совершенствования разделения труда и кооперации путем образования приспособленных к конкретным условиям производственных и организационных структур. Для обеспечения долгосрочных перспектив эффективного функционирования экономики Украины путем использования различных форм интеграции бизнес-структур необходимо выявить закономерности эволюции развития этих форм, проанализировать и теоретически обобщить фундаментальные факторы влияния на активность и эффективность процесса интеграции предприятий промышленности Украины по сравнению с мировым опытом. В статье рассмотрено влияние интегрированных структур бизнеса на экономику ведущих стран мира и Украины и определена их роль в формировании конкурентоспособной экономики.

Ключевые слова: интегрированные структуры бизнеса, финансово-промышленная группа, стратегический альянс.

Библ.: 8.

Косатая Инна Анатольевна – кандидат экономических наук, доцент, доцент кафедры статистики, учета и аудита, Харьковский национальный университет им. В. Н. Каразина (пл. Свободы, 4, Харьков, 61022, Украина)

E-mail: kosataya@ukr.net

UDC 658.012

Kosata I. A. Role of the Integrated Business Structures in the Economies of the World's Leading Countries and Ukraine

Integrated business structures are the means for carrying out joint activities, mutually beneficial cooperation, improving the division of labor and cooperation through building the production and organizational structures, adapted to the specific conditions. To ensure the long-terms prospects of effective functioning of the economy of Ukraine by using various forms of integration of business structures, it is necessary to clarify the objective laws of development evolution for these forms, analyze and theoretically generalize the fundamental factors influencing both activity and efficiency of the process of integration of the industrial enterprises of Ukraine as compared with international experience. The article considers the influence of the integrated business structures on economy of the world's leading countries and Ukraine and their role in the formation of a competitive economy.

Key words: integrated business structures, financial-industrial group, strategic alliance.

Bibl.: 8.

Kosata Inna A. – Candidate of Sciences (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Statistics, Accounting and Auditing, V. N. Karazin Kharkiv National University (pl. Svobody, 4, Kharkiv, 61022, Ukraine)

E-mail: kosataya@ukr.net